

Przegląd Prawno-Ekonomiczny

REVIEW OF LAW, BUSINESS & ECONOMICS

kwiecień-maj-czerwiec

Nr 47
(2/2019)

WYDZIAŁ ZAMIEJSKOWY
PRAWA I NAUK
O SPOŁECZEŃSTWIE | **KUL**

WYDAWCA

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II | Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie
w Stalowej Woli

ADRES REDAKCJI

Redakcja „Przeglądu Prawno-Ekonomicznego” | 37-450 Stalowa Wola, ul. Ofiar Katynia 6a |
e-mail: ppe@kul.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

dr Artur Lis – redaktor naczelny (editor-in-chief) | dr David W. Lutz (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | dr Dariusz Żak – zastępcy redaktora naczelnego (associate editors) | dr hab. Grzegorz Wolak – sekretarz redakcji (administrative editor) | dr hab. Piotr T. Nowakowski – redaktor ds. międzynarodowych (international editor) | dr hab. Filip Ciepły, dr Isaac Desta (Holy Cross College w Notre Dame, USA), dr Dorota Tokarska, dr Dominik Tyrawa, dr Timothy Wright (Holy Cross College w Notre Dame, USA) – redaktorzy tematyczni (subject editors) | dr Piotr Pomorski – redaktor statystyczny (statistical editor) | mgr Agnieszka Lis – redaktor językowy polskojęzyczny (Polish-language editor) | mgr Tomasz Deptuła (USA) – redaktor językowy anglojęzyczny (English-language editor) | prof. dr hab. Nikolaï Gołowaty (UKRAINA) – redaktor językowy rosyjskojęzyczny | dr Judyta Przyłuska-Schmitt – redaktor konsultant (consulting editor) | mgr Rafał Podlesny – redaktor techniczny (layout editor)

RADA NAUKOWA

ks. prof. dr hab. Antoni DĘBIŃSKI (Rektor KUL Lublin) | prof. dr hab. Thomas BURZYCKI (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | prof. dr hab. Wiktor CZEPURKO (Ukraina) | dr hab. Leszek CWIKAŁA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Czesław DEPTUŁA (KUL Lublin) | dr hab. Marzena DYJAKOWSKA (KUL Lublin) | abp. prof. dr hab. Andrzej DZIĘGA (Szczecin) | dr hab. Krzysztof GRZEGORCZYK (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu) | nadkom. dr Dominik HRYSZKIEWICZ (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie) | prof. dr hab. Aleks JUDASZEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | prof. dr hab. Marian KOZACZKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Andrzej KUCZUMOW (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Pantelis KYRMIZOGLU (Alexander TEI of Thessaloniki, Greece) | dr hab. Antoni MAGDOŃ (KUL Stalowa Wola) | ks. prof. dr hab. Henryk MISZTAŁ (KUL Lublin) | prof. dr hab. Wojciech NASIEROWSKI (University of New Brunswick) | prof. dr hab. Jurij PACZKOWSKI (Ukraina) | prof. dr hab. Pylyp PYLYPENKO (Ukraina) | prof. dr hab. Anton STASCH (European Academy of Technology & Management, Oedheim Niemcy) | prof. dr hab. Tomasz WIELICKI (California State University, Fresno) | ks. dr hab. Krzysztof WARCHAŁOWSKI (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)

RECENZENCI ZEWNĘTRZNI

dr hab. Leszek BIELECKI (Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) | dr Walentyn GOŁOWCZENKO (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr hab. Mirosław KARPIUK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr Barbara Lubas (Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach) | prof. dr hab. Oleksander MEREŻKO (Ukraina) | dr Kiril MURAWIEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr Łukasz Jerzy PIKULA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) | ks. dr hab. Tomasz RAKOCZY (Uniwersytet Zielonogórski) | dr hab. Krystyna ROSŁANOWSKA-PLICHCIŃSKA (Wyższa Szkoła Zarządzania i Ekologii w Warszawie) | dr hab. Piotr RYGUŁA (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) | dr hab. Romuald SZEREMIETIEW (Akademia Obrony Narodowej) | prof. dr hab. Jerzy Tomasz SZKUTNIK (Politechnika Częstochowska) | prof. dr hab. Dariusz SZPOPER (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr hab. Andrzej SZYMAŃSKI (Uniwersytet Opolski) | dr Agnieszka OGRODNIK-KALITA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

DRUK I OPRAWA

VOLUMINA.PL DANIEL KRZANOWSKI | ul. Ks. Witolda 7-9, 71-063 Szczecin | tel. 91 812 09 08 |
e-mail: druk@volumina.pl

ISSN 1898-2166 | Nakład 300 egz.

Spis treści

Artykuły

KRZYSZTOF BOKWA, IWO JAROSZ *Zdradziłeś – zapłać? Cywilnoprawne konsekwencje zdrady małżeńskiej i ich współczesna erozja* | 12

MAGDALENA STOPIAK *Relacja między oświadczeniami woli a oświadczeniami wiedzy* | 30

TOMASZ PIOTROWSKI *Prawo do rozpowszechniania wizerunku sportowca* | 43

GABRIELA SACHA *Sztuczna inteligencja a prawo autorskie* | 63

ARKADIUSZ KROKOWSKI *Pośrednie, umowne ograniczenie umocowania prokurenta współnika spółki cywilnej przez umowę spółki skuteczne wobec osób trzecich* | 78

KAROLINA PAŁKA, MAREK STOLORZ *Prosta spółka akcyjna na Słowacji – ogólna charakterystyka i wybrane problemy* | 94

ŁUKASZ CHYLA *Czy wystarczający jest próg wyłączenia prospektu emisyjnego na poziomie 2,5 mln EURO?* | 106

JAROSŁAW KOWALSKI *Wady i zalety postępowań odrębnych na przykładzie postępowania upominawczego i elektronicznego postępowania upominawczego* | 124

ANNA MARIA BARAŃSKA *Skuteczność wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia orzeczenia złożonego przed jego ogłoszeniem* | 136

MATEUSZ KORZENIAK, MATEUSZ SZURMAN *Przestępstwo manipulacji instrumentami finansowymi - analiza jurydyczna na tle regulacji rozporządzenia MAR i dyrektywy MAD II* | 154

KAMIL LEŚNIEWSKI *Słów kilka o instytucji wspólnych zespołów śledczych w przyrządzie polskiej procedury karnej* | 173

KAROL JUSZKA *Czynniki dotyczące podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych* | 195

KAROLINA PALKA *Przestępstwo zniszczenia i uszkodzenia dziedzictwa archeologicznego w słowackim prawie karnym* | 205

MARLENA STRADOMSKA *Kryptowaluty jako zagrożenie dla systemu jednostki – analiza prawno – psychologiczna* | 222

PAULINA KOWALSKA *Udział radnego w głosowaniu a jego interes prawny* | 234

ANDRZEJ MICHALIK *Prawnopodatkowe konsekwencje udziału kościelnych osób prawnych w rozwijaniu sektora spółdzielni socjalnych osób prawnych* | 250

MAGDALENA MICHALSKA *Miejsce sądownictwa polubownego w polskim porządku konstytucyjnym* | 274

DOMINIK TYRAWA *Autostrada i droga ekspresowa jako obszar quasi specjalny w systemie dróg publicznych* | 291

PIOTR OLEJNICZAK *Problemy praktyczne związane z ustaleniem podmiotu opodatkowania podatkiem od nieruchomości* | 305

TRISTAN SKUPNIEWICZ *Geneza i rozwój standardów emisji spalin pojazdów w Unii Europejskiej* | 319

ŁUKASZ PIKUŁA *Christian Thomasius i koniec tradycji scholastycznej w nauce prawa* | 332

KRZYSZTOF BOKWA *„Baron Cygański” J. Straussa – spojrzenie prawne* | 355

KAROL SKOREK *Krytyka austriackiej szkoły ekonomicznej w ujęciu Oskara Langego* | 380

MARCIN MOLENDĄ, MARTA KRHLAYĄ *Planowanie zasobów ludzkich w przedsiębiorstwie turystycznym* | 394

Glosa

TOMASZ RAKOCZY *Wykładnia językowa i celowościowa przepisu zawierającego katalog osób, którym przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Glosa do wyroku WSA w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2017 r., II SA/Po 307/17 | 407*

SŁAWOMIR ZWOLAK *Glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 września 2016 r., II OSK 3152/14 | 422*

Tekst źródłowy

ARTUR LIS *O humanitarnym nawracaniu pogan w świetle bulli Honoriusza III | 433*

Contents

Articles

KRZYSZTOF BOKWA, IWO JAROSZ *You betray – you must pay? Civil-law consequences of adultery and the modern erosion thereof* | 12

MAGDALENA STOPIAK *Relation between statements of will and statements of knowledge* | 30

TOMASZ PIOTROWSKI *Right to disseminate the image of an athlete* | 43

GABRIELA SACHA *Copyright and Artificial Intelligence* | 63

ARKADIUSZ KROKOWSKI *The issue of limiting indirectly the scope of powers of procurator in respect of third parties by creating the right to represent the partner in the civil law related partnership agreement* | 78

KAROLINA PALKA, MAREK STOLORZ *Simple joint stock company in Slovakia - general characteristics and selected problems* | 94

ŁUKASZ CHYLA *Is 2.5 million EUR prospectus exemption threshold enough?* | 106

JAROSŁAW KOWALSKI *The advantages and disadvantages of separate proceedings by the case of writ proceedings and electronic writ-of-payment proceedings* | 124

ANNA MARIA BARAŃSKA *Effectiveness of the motion for drawing and providing of the statement of reasons of the verdict submitted before it's announcement* | 136

MATEUSZ KORZENIAK, MATEUSZ SZURMAN *Market manipulation offence – juridical analysis under Market Abuse Regulation and Market Abuse Directive 2* | 154

KAMIL LEŚNIEWSKI *A few words about joint investigation teams from the perspective of Polish criminal procedure* | 173

- KAROL JUSZKA *Factors connected with resume preparatory criminal proceedings in the judgments issued by the Supreme Court and common courts* | 195
- KAROLINA PALKA *The crime of damaging and devaluation of archaeological heritage in Slovak criminal law* | 205
- MARLENA STRADOMSKA *Cryptocurrencies as a threat to the individual's system - legal and psychological analysis* | 222
- PAULINA KOWALSKA *Participation of the councillor in the voting and his legal interest* | 234
- ANDRZEJ MICHALIK *Legal and tax consequences of support church legal person in development of social cooperative movement* | 250
- MAGDALENA MICHALSKA *The position of arbitration in Polish constitutional order* | 274
- DOMINIK TYRAWA *Motorway and expressway as quasi special on public roads* | 291
- PIOTR OLEJNICZAK *Practical problems related to determining the subject of real estate taxation* | 305
- TRISTAN SKUPNIEWICZ *The origin and development of vehicle emissions standards in the European Union* | 319
- ŁUKASZ PIKUŁA *Christian Thomasius and the end of the scholastic tradition in the science of law* | 332
- KRZYSZTOF BOKWA *„The Gypsy Baron” by J. Strauss – a legal view* | 355
- KAROL SKOREK *Criticism of the Austrian school of economics in terms of Oskar Lange* | 380
- MARCIN MOLENDĄ, MARTA KRUHLAYĄ *Human resources planning in a tourist enterprise* | 394

Gloss

TOMASZ RAKOCZY *Linguistic and system interpretation of the legal article including the catalogue of persons entitled to nursing benefit. Gloss to the decision of WSA of Poznan from 29th of June 2017, II SA/Po 307/17* | 407

SŁAWOMIR ZWOLAK *Gloss to the judgment of the Supreme Administrative Court of 27 September 2016, file ref. II OSK 3152/14* | 422

Source text

ARTUR LIS *On the humanitarian conversion of pagans in the boulevard of Honorius III* | 433

Magdalena Stopiak

Relacja między oświadczeniami woli a oświadczeniami wiedzy

Relation between statements of will and statements of knowledge

Uwagi wstępne

Rozważania nad wzajemnymi relacjami między oświadczeniami woli a oświadczeniami wiedzy należy rozpocząć od sięgnięcia do dorobku doktryny w tym zakresie.

I tak Z. Radwański wskazuje, że oświadczenie woli powinno pełnić funkcję znaku, na który składają się materialne substraty znaku (np. ruch ręką, kiwanie głową, dźwięk głosu) oraz reguły znaczeniowe (określone normy, które wyznaczają co określa materialny znak)¹. Tym samym oświadczenie woli jako takie jest czynnością prawną konwencjonalną². Jego determinantą są przede wszystkim treść norm prawnych i reguł ustanowionych w obrocie prawnym. Pogląd ten koresponduje z treścią art. 56 k.c.³ stanowiącego, że „czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów”. Dla uznania danego aktu za oświadczenie woli nie jest konieczne wystąpienie woli (jako przeżycia psychicznego) u podmiotu składającego oświadczenie, a wystarczające jest stworzenie sytuacji, w której podmiot stosunku cywilnoprawnego odbiera dany akt jako oświadczenie woli⁴.

¹ Z. Radwański, [w:] *System Prawa Prywatnego. Tom 2. Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański (red.), Warszawa 2008, s. 17.

² A. Doliwa, K. Doliwa, [w:] J. Haberko, „Współczesne problemy prawa zobowiązań”, LEX/el. 2015, *Zbigniewa Radwańskiego semiotyczna koncepcja oświadczenia woli*.

³ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, (Dz.U. 1964, Nr 16 poz. 93, ze zm.).

⁴ Z. Radwański, [w:] *System...*, s. 20 i n.

W opozycji do tej koncepcji stoi pogląd reprezentowany w piśmiennictwie przez A. Woltera, który opowiada się za tzw. teorią woli. Koncepcja ta wskazuje na świadome zachowanie osoby, która uzewnętrznia swoją wolę poprzez oświadczenie⁵. W przypadku braku tła wolicjonalnego brak podstaw do interpretowania danego zachowania (oświadczenia) jako oświadczenia woli. Zestawiając ze sobą obie wymienione koncepcje można zauważyć, że znajdują się na dwóch przeciwnych biegunach. Teorią łączącą obie koncepcje jest teoria zaufania, która wskazuje na rolę zgodności między wolą podmiotu wypowiadającego oświadczenie z jego zachowaniem. Zgodnie z tym poglądem, za oświadczenie woli uznac należy akt, w którym dana osoba nie miała woli złożenia oświadczenia, jednak wywołała okoliczność, w której dane zachowanie może być interpretowane przez osoby trzecie jako oświadczenie woli⁶. Koncepcja ta trafnie zawiera cechy obu wyżej wskazanych teorii, a dodatkowo koresponduje z treścią art. 60 k.c., który wskazuje na istotność elementu wolicjonalnego. Jednocześnie zachowuje dbałość o pewność obrotu, poprzez respektowanie zaufania osób trzecich do aktu, który jawi się obiektywnie być oświadczeniem woli, co przemawia zdecydowanie za jej zasadnością.

Poza zakresem desygnatów pojęcia oświadczenia woli znajdują się inne akty, których byt prawny nie jest jasny. Można wymienić w tym miejscu oświadczenia woli „nie na serio”, zawiadomienia, uznanie nieprawidłowe, przejawy uczuć i inne⁷. W kontekście niniejszych rozważań należy określić, które zachowania można zakwalifikować jako owe oświadczenia wiedzy. Porównanie obu oświadczeń pozwoli na wskazanie istotnych różnic, a w konsekwencji doprowadzi do odpowiedzi czy oświadczenia wiedzy stanowią samoistną regulację prawną, czy też ich byt prawny czerpie z oświadczeń woli. Treść art. 65¹ k.c.⁸: „Przepisy o oświadczeniach woli stosuje się odpowiednio do innych oświadczeń” wskazuje na powiązanie między tymi oświadczeniami. Próba odkodowania zastosowania tego artykułu napotyka jednak na trudności, gdyż brak jest w uzasadnieniu do projektu ustawy zmieniającej Kodeks cywilny motywów jakimi kierował się ustawodawca przy dodawaniu tej regulacji. W projekcie wskazano jedynie, iż stosuje się przepisy dotyczące oświadczeń woli, w szczególności, gdy mamy do

⁵ A. Doliwa, K. Doliwa, *op.cit.*, LEX/el. 2015, Zbigniewa Radwańskiego *semiotyczna koncepcja oświadczenia woli*.

⁶ F. Zoll, U. Ernst, A. Rachwał, *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 2013, s. 76.

⁷ Z. Radwański, [w:] *System...*, s. 25.

⁸ Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks ścępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, ze zm.)

czynienia z oświadczeniami wiedzy lub uczuć⁹. Takie stwierdzenie nie rozjaśnia w żaden sposób zakresu zastosowania instytucji oświadczenia wiedzy. Co za tym idzie, wydaje się pożądane ustalenie jaka funkcja została przyznana oświadczeniom wiedzy.

2. Akty niebędące oświadczeniami woli

Powyżej zostało wskazane, które oświadczenia można zakwalifikować jako oświadczenia woli. Poza nimi istnieje wiele aktów, których klasyfikacja może budzić wątpliwości. Jak już była o tym mowa, należy określić relację między oświadczeniami woli i wiedzy poprzez analizę charakteru tych aktów, co pozwoli na wskazanie głównych cech, którymi charakteryzują się oświadczenia wiedzy.

W kontekście niniejszych rozważań warto odwołać się do zdarzeń, które stały się przedmiotem deliberacji Sądu Najwyższego. W stanie faktycznym powiadomiono posiadacza rachunku bankowego o uznaniu na jego rachunku bankowym, które, jak później się okazało, nie powinno mieć miejsca. W związku z tym pojawiła się wątpliwość, czy takie oświadczenie należy zakwalifikować jako oświadczenie woli. Przyznanie takiemu oświadczeniu charakteru oświadczenia woli nie uprawniałoby banku do dokonania korekty wadliwie zaksięgowanej kwoty na rachunku bankowym, a ewentualnie pozostawiałoby możliwość odwołania się do wad oświadczeń woli. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1994 r., III CZP 162/94¹⁰ wskazano, że w przypadku dokonania wpisu na rachunku bankowym, a także zawiadomienia posiadacza rachunku nie dochodzi do złożenia oświadczenia woli, gdyż ”niepodobna uznać go za oświadczenie woli zmierzające do wywołania określonych skutków prawnych. Chodzić tu może co najwyżej o wolę dokonania wpisu, przy czym związane z wpisem skutki prawne nie są następstwem zamiaru ich wywołania; następują z mocy przepisów prawa, niezależnie od tego, czy były objęte wolą wpisującego i niezależnie od niej”¹¹. W konsekwencji, nie każdą czynność człowieka można uznać za składanie oświadczenia w świetle Kodeksu cywilnego. Podobne zapatrywanie wyrażane jest także w doktrynie w odniesieniu do innych zawiadomień, w szczególności, do zawiadomienia dłużnika o przelewie wierzytelności. Jako argument przema-

⁹ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (2015), <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs/l/2/177283/177315/177316/dokument109786.pdf>, dostęp 2.12.2017r.

¹⁰ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1994 r., III CZP 162/94, OSNC 1995, nr 4, poz. 60.

¹¹ Zob. przypis poprzedni.

wiający za tym, iż takie zawiadomienie nie jest oświadczeniem woli wskazuje się fakt, że akt ten może być oceniony jako prawdziwy lub fałszywy¹². Niemożliwe jest dokonanie takiego osądu w przypadku oświadczenia woli, gdyż jest aktem, który realizuje wolę podmiotu lub przynajmniej zachowanie, ukierunkowane na wykazanie woli. Tym samym należy uznać, że jedną z cech oświadczenia wiedzy jest możliwość oceny go jako zgodnego z prawdą lub nie. Co za tym idzie takie oświadczenie ma charakter empiryczny.

Kolejnym oświadczeniem, którego charakter prawny budzi wątpliwości w zakresie kwalifikacji jako oświadczenia woli lub wiedzy, jest uznanie nieprawidłowe. W Kodeksie cywilnym uznanie nieprawidłowe pojawia się w art. 123 pkt 2 k.c., który stanowi, że: „bieg przedawnienia ulega przerwaniu w wyniku uznania roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje”. Dokonując wykładni niniejszego przepisu można wskazać, że możliwe jest traktowanie uznania nieprawidłowego jako oświadczenia woli. W wyniku czynności dokonanej przez dany podmiot dochodzi do uzewnętrznienia woli, jaką przejawia dany podmiot. Taki pogląd został wyrażony w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 1956 r., II CR 861/56¹³. Na poparcie tej tezy w uzasadnieniu prawnym wskazano, że: „uznanie rodzi skutki prawne materialne, jest z tego względu oświadczeniem woli, które podobnie jak inne oświadczenia woli, może być nieważne”. Jednakże do takiej argumentacji należy podejść krytycznie, gdyż należy zwrócić uwagę na motywację danego podmiotu do działania. Aktywność w tej sytuacji nie jest podyktowana wolą dokonania zmian w otaczającej rzeczywistości, a w wyniku uznania nieprawidłowego nie rodzi się nowy stan prawny, nie ulega on też zmianie ani ustaniu¹⁴. Nie dochodzi także do zmiany stanu prawnego, a jedynie do uzewnętrznienia myśli, którymi kieruje się dana osoba. W konsekwencji, nie może to implikować tożsamości z konstrukcją oświadczenia woli zawartą w Kodeksie cywilnym. Brak w takim działaniu kluczowej przeciwieństwa woli, gdyż podmiot składający oświadczenie wiedzy nie jest ukierunkowany na jakąkolwiek zmianę rzeczywistości, a jedynie na przekazanie swojego stanu intelektualnego – stosunku jaki ma do danych zdarzeń w rzeczywistości.

Odmienne zapatrywanie w tej kwestii wskazał A. Wolter, który argumentował, że uznanie nieprawidłowe jest przejawem woli¹⁵. Pogląd ten znajduje

¹² Z. Radwański, [w:] *System...*, s. 27.

¹³ Wyrok SN z dnia 16 listopada 1956 r., II CR 861/56, LEX nr 1632644.

¹⁴ A. Wolter, *Uznanie roszczenia a przedawnienie i termin zawity*, „Nowe Prawo” 1960, nr 11, s. 1414 i n.

¹⁵ A. Wolter, [w:] A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 1972, s. 339, 340.

aprobata doktryny, a zwolennicy tej koncepcji opowiadają się za analogicznym stosowaniem do uznania nieprawidłowego przepisów o oświadczeniach woli, tym samym upatrując w tym miejscu luki prawnej. Jednakże w przypadku opowiedzenia się za tym poglądem dochodzi do zatarcia się różnicy między oświadczeniem wiedzy, a oświadczeniem woli. Jest to także przyczynkiem do kolejnych wątpliwości i problemów, dotyczących stosowania regulacji odnoszących się do oświadczeń woli¹⁶. Jak już było wskazywane powyżej to sytuacja wysoce niepożądana w obrocie.

Nie są to jednak jedyne interpretacje, gdyż możliwe jest także przyjęcie stanowiska reprezentowanego przez M. Pyziak-Szafnicką¹⁷, według której oświadczenie jest jedynie dla dłużnika „wyrazem jego świadomości istnienia skierowanego przeciwko niemu roszczenia”¹⁸, tym samym nazywane jest oświadczeniem wiedzy. Kreuje się w ten sposób odmienne spojrzenie na problem uznania nieprawidłowego, gdyż wystarczy samo okazanie, iż dłużnik ma świadomość istnienia długu (co jest manifestowane chociażby przez zapłatę odsetek czy prośbę o rozłożenie pozostałej wierzytelności na części). Nie jest wtedy konieczna świadomość dłużnika co do skutków, jakie mogą zostać wywołane przez podjętą czynność. Przyjęcie niniejszego poglądu akcentuje korzyści, wypływające ze stworzenia oświadczeń wiedzy - przedstawia ono wizję tego w jakiej sytuacji podmiot się znajduje, ale z perspektywy składającego oświadczenie. Nie nawiązuje się więc w wyniku oświadczenia wiedzy nowy stosunek zobowiązaniowy, bo brak jest ukierunkowania na wywołanie określonych skutków prawnych.

Na kanwie przykładów, na które wskazuje doktryna, należy dojść do wniosku, iż oświadczenie wiedzy jest aktem zgoła innym od oświadczenia woli. Pierwsze z nich przede wszystkim nie ma na celu przekazania światu fragmentu woli podmiotu składającego oświadczenie, a ujawnia sam fakt empiryczny, pozbawiony zabarwienia wolicjonalnego. Co więcej, oświadczenie wiedzy możemy oceniać z perspektywy tego, czy zdanie je wyrażające jest prawdziwe lub fałszywe. Prowadzi to do konstatacji, że oświadczenie wiedzy jest obiektywnie sprawdzalne przez osobę trzecią, która nie jest autorem takiego oświadczenia. Oświadczenie takie oddaje jedynie stan wiedzy, jaki odbił się w świadomości danego podmiotu i nie ma na celu zaciągnięcia żadnego zobowiązania.

¹⁶ B. Kordasiewicz, [w:] w:] *System Prawa Prywatnego. Tom 2. Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański (red.), Warszawa 2008, s. 660.

¹⁷ M. Pyziak Szafnicka, *op.cit.*, s.125-141.

¹⁸ Wyrok SN z dnia 7 marca 2003 r., I CKN 11/01, LEX nr 83834; tak też M. Pyziak Szafnicka, *op.cit.*, s.125-141.

3. Samodzielność oświadczeń wiedzy

By odnieść się do relacji zachodzącej między oświadczeniami wiedzy a oświadczeniami woli należy skupić się na ich wzajemnym oddziaływaniu. Do oświadczeń wiedzy zgodnie z treścią art. 65¹ k.c. stosuje się odpowiednio przepisy o oświadczeniach woli. Nie zostało jednak wskazane jak szeroko niniejsze odesłanie powinno być interpretowane. Sformułowanie „stosuje się odpowiednio” powoduje w praktyce ogromne wątpliwości, a konsekwencją takiego stanu rzeczy nie może być automatyczne zaktualizowanie się treści przepisu w każdym stanie faktycznym, w którym zostaje złożone oświadczenie wiedzy.

Trybunał Konstytucyjny w kilku orzeczeniach¹⁹ wskazał, że nie można wtedy *ab initio* stwierdzić, czy dane przepisy znajdą zastosowanie w stanie faktycznym. Aby wyprowadzić takie wnioski konieczna jest ku temu bliższa i szczegółowa analiza, która pozwoli na dostosowanie danej hipotezy do konkretnego zdarzenia faktycznego. W sytuacji odesłania można wyróżnić trzy możliwości: można stosować przepisy o oświadczeniach woli wprost, dopasowując je do danego stanu faktycznego lub niektóre z nich pominać, gdyż w ogóle nie będą relewantne w danej sytuacji²⁰. Każda regulacja odsyłająca do odpowiedniego stosowania pozwala na zastosowanie reguł wykładni, a w konsekwencji, w doktrynie i orzecznictwie powstało kilka koncepcji stosowania regulacji dotyczącej oświadczeń woli do oświadczeń wiedzy.

Jeszcze przed uchwaleniem art. 65¹ k.c. w aktualnej treści, w orzecznictwie Sądu Najwyższego została poruszona kwestia ustalenia chwili, w której zostaje złożone oświadczenie wiedzy. W wyroku z dnia 27 stycznia 2000 r., II CKN 702/98²¹ dopuścił on zastosowanie analogii w zakresie zdania pierwszego 61 § 1 k.c. do sytuacji złożonego oświadczenia wiedzy. Oznacza to, że dla rozstrzygnięcia, kiedy oświadczenie wiedzy zostało złożone, kluczowa jest chwila dostarczenia takiego oświadczenia drugiej stronie. Jednakże budzi wątpliwość to, czy znajdzie tutaj zastosowanie regulacja dotycząca odwołania oświadczenia woli²². Sąd Najwyższy w dopiero co wzmiankowanym judykacie słusznie odrzucił taką możliwość. Wynika to z odmiennego charakteru oświadczenia wiedzy – jak już było

¹⁹ A. Kozak, Odsyłanie do przepisu zawierającego upoważnienie ustawowe przez użycie sformułowania „przepisy stosuje się odpowiednio”, http://www.rcl.gov.pl/sites/zalaczniki/artykuł_23.pdf, (dostęp: 01.12.2017).

²⁰ Zob. J. Nowacki, Odpowiednie stosowanie przepisów prawa, „Państwo i Prawo” 1964, nr 3, *passim*.

²¹ Wyrok SN z dnia 27 stycznia 2000 r., II CKN 702/98, OSNC 2000, nr 9, poz. 154.

²² Art. 61 § 1 zd 2: „Odwołanie takiego oświadczenia jest skuteczne, jeśli doszło jednocześnie z tym oświadczeniem lub wcześniej”.

wspominane – takie oświadczenie oddaje świadomość składającego oświadczenie co do stanu faktycznego i prawnego w danym momencie, tym samym, gdy taka wiedza ulegnie zmianie konieczne jest umożliwienie zmiany takiego oświadczenia. W innym wypadku może dojść do sytuacji, w której ulegnie spłyceciu instytucja oświadczenia wiedzy, gdyż jego treść będzie jedynie aktualna w momencie składania, co kłóci się z etymologią słowa „wiedza”. W wypadku niestosowania regulacji dotyczącej możliwości odwołania oświadczenia, w wypadku zmiany stanu faktycznego lub prawnego, a także innych okoliczności, wpływających na wiedzę strony do obrotu prawnego wejdzie nieprawdziwy stan prawny. W kwestii stosowania art. 61 § 1 zd. 2 k.c. innego zdania jest J. Grygiel, który uważa, że takie stosowanie jest uprawnione²³, tym samym w praktyce istotnie ograniczając zastosowanie nieprawidłowego uznania długu.

Również sporna jest kwestia zastosowania wad oświadczeń woli w drodze ich odpowiedniego stosowania do oświadczeń wiedzy. Podobnie do powyższych rozważań, regulacja ta wymaga odpowiedniego dostosowania, gdyż nie jest możliwe przełożenie wprost jej skutków na akty oświadczeń wiedzy. Pierwszą z wymienionych wad oświadczeń woli w kodeksie cywilnym jest „działanie w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli” (art. 82 k.c.)²⁴. W doktrynie wskazuje się, iż przy stosowaniu art. 82 k.c. potrzebny jest odpowiedni poziom świadomości o rzeczywistości, gdyż w innym wypadku oświadczenie złożone w stanie spełniającym przesłanki niniejszego przepisu będzie nieważne. Nie jest możliwe zastosowanie tej regulacji w odniesieniu do oświadczeń wiedzy. Wniosek taki wywieść można z tego, że gdy dana osoba nie jest w stanie w pełni pokierować swoim zachowaniem oraz rozpoznać znaczenia swojego czynu, to nie jest zdolna w ogóle do złożenia relewantnego prawnie oświadczenia wiedzy. W takiej sytuacji strona w ogóle nie składa oświadczenia wiedzy, gdyż nie ma świadomości, tym samym jej oświadczenie nie jest prawnie relewantne, bo nie zawiera w sobie rzeczowej wiedzy. Zostało to potwierdzone między innymi przez P. Machnikowskiego²⁵, który także nie widzi możliwości złożenia w tej sytuacji ważnego oświadczenia wiedzy.

Można jednak przyjąć, że takie oświadczenie zostanie złożone, ale będzie *ex lege* nieważne, gdyż znajdzie zastosowanie wada oświadczenia woli z art. 82 k.c. Osoba działająca w braku świadomości lub bez możliwości swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli na podstawie okoliczności i stanu,

²³ J. Grygiel, *op.cit.*, s. 395.

²⁴ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, (Dz.U 2017, poz. 439).

²⁵ P. Machnikowski, [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz., Legalis/el. 2017, Komentarz do 123 k.c.

w którym aktualnie się znajduje przekazuje oświadczenie wiedzy, odpowiadające temu co tkwi w jej świadomości. W większości spaczenie wizji rzeczywistości nie jest przez podmiot składający oświadczenie dostrzegane, gdyż najczęściej tkwi w samej osobie²⁶. By uznać, iż podmiot znajduje się w stanie opisanym w art. 82 k.c. konieczny jest znaczny stopień wyłączenia świadomości²⁷, co wprowadza ograniczenie w swobodzie stosowania tej instytucji. Wyznacza to granice stosowania tej wady oświadczenia woli, nie pozwalając na wykorzystywanie jej w sposób sprzeczny z przeznaczeniem. Wobec dostatecznego rygoryzmu, który nakłada wymogi potwierdzenia, iż osoba znajdowała się w stanie wyłączającym świadome wyrażenie woli należy opowiedzieć się za stosowaniem instytucji nieważności z mocy art. 82 k.c. do oświadczeń wiedzy.

W odniesieniu do kolejnej wady oświadczenia woli, wynikającej z art. 83 k.c., wykładnia literalna wskazuje, że nie jest możliwe zastosowanie tej wady oświadczenia woli do oświadczenia wiedzy, gdy nie jest ono składane drugiej stronie. Natomiast, gdy mamy do czynienia z pozornością oświadczenia wiedzy, które zostaje złożone drugiej stronie sytuacja staje się bardziej skomplikowana. Według jednego z prezentowanych poglądów²⁸ pozorność może znaleźć zastosowanie, ponieważ osoba, będąca adresatem oświadczenia, działa w związku ze zniekształconym postrzeganiem świata, nie odbiera więc w konsekwencji w sposób poprawny rzeczywistości. Wydaje się, że nie jest to trafne stanowisko. Należy wskazać, że w chwili działania w okolicznościach pozorności *de facto* nie zostaje złożone oświadczenie wiedzy, co jest spowodowane tym, że oświadczenie podmiotu nie zawiera intelektualnej wartości oddającej stanu intelektualnego osoby. Skoro bowiem dany podmiot ma świadomość działania pozornego (składanego drugiej stronie lub godzi się na tę pozorność), to składane przez niego oświadczenie nie oddaje jego stanu świadomości, a co za tym idzie nie może być traktowane jako oświadczenie wiedzy. W takiej sytuacji jest z góry nieuzasadnione by stosować koncepcję pozorności, gdyż kłóci się to z istotą oświadczenia wiedzy, czyli oddaniem empirycznego stanu wiedzy na temat rzeczywistości.

Głębszej analizie potrzeba w odniesieniu do błędu, podstępu oraz groźby, co do których Kodeks cywilny wymaga uchylecia się od oświadczenia woli złożonego pod wpływem wymienionych wad. Taki sposób skorzystania z tych wad oświadczeń woli wynika z art. 88 k.c. - tzw. nieważności względnej. Pierwsza

²⁶ J. Wajdzik, Brak świadomości albo swobody jako wada oświadczenia woli, „Edukacja Prawnicza” 2011, nr 3, s. 19.

²⁷ A. Jedliński [w:] A. Kidyba, *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna*, LEX/el. 2012, Komentarz do art.82 Kodeksu cywilnego

²⁸ J. Grygiel, *op.cit.*, s. 395.

wada oświadczenia woli wymaga istotności błędu. Część doktryny przyjmuje, iż istotność błędu ma odnosić się zarówno do sfery obiektywnej, jak i subiektywnej²⁹. Nie można tego pogodzić z instytucją oświadczenia wiedzy, gdyż z samej istoty oświadczenie takie jest przejawem świadomości dłużnika o rzeczywistości i nie ma znaczenia, czy jest to przekonanie prawdziwe. Jest to czysty fakt, który odbija się w świadomości danego podmiotu. Prawnie relewantne jest jedynie samo przyznanie danego faktu, nawet w sytuacji, która zmienia spojrzenie składającego oświadczenie na świat. Przede wszystkim, oświadczenie wiedzy ma za cel reprezentować stan zakodowanej wizji rzeczywistości danego podmiotu, a gdyby dopuścić powoływanie się na uchylenie od skutków oświadczenia złożonego pod wpływem błędu, to wypaczy to sens aktu oświadczenia wiedzy.

Należy zauważyć, iż w przypadku podstępu mamy do czynienia z regulacjami, które zapewniają ochronę stronie, na którą oddziaływano tak, by złożyła oświadczenie o konkretnej treści. Podobna funkcja przyświeca instytucji groźby, gdy bezprawnym zachowaniem wymusza się złożenie oświadczenia. Za M. Pyziak-Szafnicką³⁰ można uznać, że nie należy dawać przyzwolenia na zachowania, które okazują się być sprzeczne z prawem. Można sobie przecież wyobrazić przypadek, w którym wierzyciel podstępnie lub grożąc (spełniając odpowiednio przesłanki art. 86 lub 87 k.c.) wymusza oświadczenie wiedzy, np. w postaci uznania długu w celu przerwania biegu terminu przedawnienia. W takiej sytuacji dłużnik pozostanie bez ochrony wynikającej z upływu terminu przedawnienia, tym samym wprowadzając do obrotu niepewność prawną i niejako akceptując taki stan rzeczy. Z drugiej strony jednak, konsekwentnie skupiając się na charakterze oświadczenia wiedzy jako fakcie, należałoby odróżnić sytuację, w których następuje powołanie się na podstęp od tych, gdy występuje groźba. W przypadku podstępu osoba składająca oświadczenie nie ma świadomości o tym, jaki jest stan rzeczy faktycznie i dokonuje aktu zgodnego z tym co jawi się w jej głowie. Wynika z tego, że kontrahent intencjonalnie wprowadzający w błąd zniekształca postrzeganie świata przez drugą stronę stosunku, i gdy ona wypowiada oświadczenie wiedzy następuje to zgodnie z jej wiedzą o rzeczywistości. Inaczej jest w sytuacji, gdy osoba wypowiadająca oświadczenie działa pod wpływem groźby. Wypowiedane jest wtedy oświadczenie niezgodne z rzeczywistym stanem wiedzy, które zostaje zmienione w wyniku przymusu. Tym samym uzewnętrzniony akt jest oświadczeniem wiedzy, lecz fałszywym (które będzie można ocenić jako fałszywe).

²⁹ Tak wyrok SN z dnia 8 marca 2012 r., III CSK 221/11, LEX nr 1164737.

³⁰ M. Pyziak Szafnicka, *op.cit.*, s.125-141.

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że stosowanie odpowiednio regulacji dotyczącej wad oświadczeń woli wymaga od dokonującego subsumpcji głębokiego rozważenia funkcji każdego z przepisów, ponieważ niektóre wady z samej istoty oświadczenia wiedzy nie mogą znaleźć do nich zastosowania. Za każdym razem wskazane jest wzięcie pod uwagę doniosłości wad oświadczeń woli i odpowiednie zmodyfikowanie ich, tak by dopasować je do przedmiotowego stanu faktycznego. Niemożliwym jest wskazanie jednego wiążącego algorytmu, który zadziała w każdej chwili, co zostało potwierdzone w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2010 r., I CSK 75/10³¹. Niniejsze orzeczenie zachowuje aktualność, mimo że zostało wydane jeszcze przed wprowadzeniem art. 65¹ k.c. Wskazano w nim słusznie, iż: „Wydaje się jednak, że ze względu na różnorodność sytuacji, w których mogą być składane oświadczenia wiedzy i odmiennosc konsekwencji prawnych, jakie mogą powodować, niemożliwe jest przyjęcie jednolitego stanowiska precyzującego zakres wymagań, których zachowanie będzie wyznacznikiem skuteczności takiego oświadczenia³². Oświadczenia wiedzy mogą wykazywać różnego stopnia podobieństwo do oświadczeń woli, co powoduje, że zakres dopuszczalnej analogii stosowania przepisów nie musi być jednolity”.

4. Zakończenie

Wobec powyższej analizy należy skonstatować, iż między oświadczeniami woli, a oświadczeniami wiedzy istnieje istotna różnica i nieuzasadnione jest stosowanie przepisów dotyczących oświadczeń woli w kontekście oświadczeń wiedzy w każdym przypadku, bez dokonania uprzedniej pogłębionej analizy. Oświadczenie wiedzy pełni odmienną funkcję od oświadczenia woli, gdyż akt ten skupia się na uzewnętrznieniu tego, co odbiło się w świadomości osoby, niezależnie od jej woli. Nie jest wtedy istotne, co dana osoba miała na celu, dokonując danego aktu. Oświadczenia wiedzy odbijają tylko stan intelektualny danej osoby. Ponadto oświadczenia wiedzy, w odróżnieniu od oświadczeń woli można ocenić z punktu widzenia autentyczności.

Dodanie w kodeksie cywilnym przepisu art. 65¹ k.c. uwypukliło zróżnicowanie między oświadczeniami woli a wiedzy. Uwydatnia się to w konieczności dopasowywania regulacji art. 61-88 k.c. do oświadczeń wiedzy, ze względu na

³¹ Wyrok SN z dnia 17 listopada 2010 r., I CSK 75/10, LEX nr 818553.

³² Tak też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 684/08, LEX nr 510992.

brak samoistnych przepisów je regulujących. Należy mieć jednak na względzie, że ze względu na specyfikę oświadczeń wiedzy trudno jest wskazać jasne granice stosowania do nich przepisów dotyczących oświadczeń woli. Oświadczenia wiedzy czerpią z drugich, jednak nie są w całości samodzielny aktem wyrażenia myśli. W każdym przypadku trzeba brać pod uwagę różnicę między tymi dwoma specyficznymi aktami, tak by nie wypaczyć ich sensu i nie zatracić granicy między nimi. W związku z powyższym, nie powinno się stosować do oświadczeń wiedzy przepisów, które odnoszą się wprost do motywacji osoby składającej oświadczenie. Przykładem mogą być wady oświadczeń woli, w których duże znaczenie ma świadomość, tak jak w przypadku błędu (art. 84 k.c.) lub działania w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli (art. 82 k.c.).

Warto wspomnieć, że wyklarowane przed nowelizacją Kodeksu cywilnego w 2015 r. poglądy w zakresie oświadczeń wiedzy powinny zachować swoją aktualność, a dodanie przepisu art. 65¹ k.c. wskazuje na akceptację przez ustawodawcę koncepcji doktryny zgodnie z którą możliwe jest stosowanie do oświadczeń wiedzy przepisów dotyczących oświadczeń woli. Wprowadzenie przez ustawodawcę art. 65¹ k.c. potwierdziło pośrednio dorobek doktryny w materii oświadczeń wiedzy, wskazując na potrzebę odwoływania się do oświadczeń woli. Jednakże nowelizację jedynie w zakresie odpowiedniego stosowania należy ocenić negatywnie. Ta decyzja ustawodawcy w żaden sposób nie rozjaśniła, które przepisy z zakresu oświadczeń woli powinny być stosowane, a które nie znajdują zastosowania. Poza zaaprobowaniem kierunku, jaki wyklarował się w orzecznictwie sama regulacja nie przyniosła wartości dodanej dla dorobku doktryny.

Bibliografia

Akty prawne

- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, (Dz.U. 1964, Nr 16, poz. 93, ze zm.).
Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, ze zm.)

Literatura

- Gniewek E., Machnikowski P. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz., Legalis/el. 2017.
Haberko J. (red.), *Współczesne problemy prawa zobowiązań*, LEX/el. 2015.
Jedliński A., [w:] A. Kidyba (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna*, LEX/el. 2012.

- Kordasiewicz B., [w:] *System Prawa Prywatnego. Tom 2. Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański (red.), Warszawa 2008.
- Nowacki J., *Odpowiednie stosowanie przepisów prawa*, „Państwo i Prawo” 1964, nr 3.
- Pyziak-Szafnicka M., *Uznanie długu*, Łódź 1995.
- Radwański Z., [w:] *System Prawa Prywatnego. Tom 2. Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański (red.), Warszawa 2008.
- Wajdzik J., *Brak świadomości albo swobody jako wada oświadczenia woli*, „Edukacja Prawnicza” 2011, nr 3.
- Wolter A., Ignatowicz J., Stefaniuk K., *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 1972.
- Wolter A., *Uznanie roszczenia a przedawnienie i termin zawity*, „Nowe Prawo” 1960, nr 11.
- Zoll F., Ernst U., Rachwał A., *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 2013.

Orzecznictwo

- Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1994 r., III CZP 162/94, OSNC 1995, nr 4, poz. 60.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 1956 r., II CR 861/56, LEX nr 1632644.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2003 r., I CKN 11/01, LEX nr 83834.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2000 r., II CKN 702/98, OSNC 2000, nr 9, poz. 154.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 684/08, LEX nr 510992.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2010 r., I CSK 75/10, LEX nr 818553.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r., III CSK 221/11, LEX nr 1164737.

Strony internetowe

- A. Kozak, Odsyłanie do przepisu zawierającego upoważnienie ustawowe przez użycie sformułowania „przepisy stosuje się odpowiednio”, http://www.rcl.gov.pl/sites/zalaczniki/arttykul_23.pdf, 14.03.2019.
- Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (2015), <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/177283/177315/177316/dokument109786.pdf>, 13.03.2019.

Streszczenie

Celem artykułu jest ustalenie relacji między oświadczeniami woli i oświadczeniami wiedzy. Przedstawione zostają koncepcje, dotyczące tego czym jest oświadczenie woli. Gdy zostaje określony zakres desygnatów tego pojęcia, następuje przejście do wskazania cech oświadczeń wiedzy. Autor posiłkuje się w tym celu regulacjami dotyczącymi

zawiadomień i uznania nieprawidłowego, które pozwalają na wskazanie cech wyróżniających oświadczenia wiedzy. W następnej kolejności następuje próba odpowiedzi na pytanie, czy oświadczenia wiedzy są samoistnym bytem prawnym, czy też są w całości zależne od oświadczeń woli. W kontekście tego relevantną jest analiza odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących oświadczeń woli do oświadczeń wiedzy, z wyszczególnieniem konkretnych instytucji części ogólnej kodeksu cywilnego: momentu doręczenia oświadczenia oraz wad oświadczeń woli, a także wskazanie na rozbieżności poglądów w doktrynie.

SŁOWA KLUCZOWE: oświadczenia wiedzy, oświadczenia woli, odpowiednie stosowanie przepisów

Summary

The aim of the article is to indicate the relationship between statements of will and statements of knowledge. The author presents concepts indicating what the declaration of will is, then indicates the characteristics of the statements of knowledge. For this purpose author uses regulations regarding notifications and incorrect acknowledgement of debt, which indicate the distinguishing features of the statement of knowledge. Next, there is an attempt to answer the question whether statements of knowledge are an independent legal entity or are dependent on statements of will. It is also relevant to analyze the *mutatis mutandis* application of the provisions on statements of will to statements of knowledge, detailing specific institutions of the general part of the Civil Code, such as defects in consent and delivery of the declarations (Articles 61-88 of the Polish Civil Code).

KEY WORDS: statements of knowledge, statements of will, *mutatis mutandis*

Nota o autorze

Magdalena Stopiak – studentka V roku prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie; autorka publikacji dotyczących prawa cywilnego oraz prawa gospodarczego i handlowego; czynny członek Koła Naukowego Prawa Cywilnego Uniwersytetu Jagiellońskiego